

PATRONI ROKU 2026

Rok 2026

Rokiem Miasta Gdyni

Rokiem Andrzeja Wajdy

Rokiem Jerzego Giedroycia

Rokiem Błogosławionej Matki Elżbiety Róży Czackiej

Rokiem Robotniczego Protestu Czerwca 1976

Senat postanowił, że rok 2026 będzie obchodzony jako Rok:

- Miasta Gdyni,
- Robotniczych Protestów Czerwca 1976,
- Andrzeja Wajdy,
- Jerzego Giedroycia,
- Błogosławionej Matki Elżbiety Róży Czackiej.

Gdynia

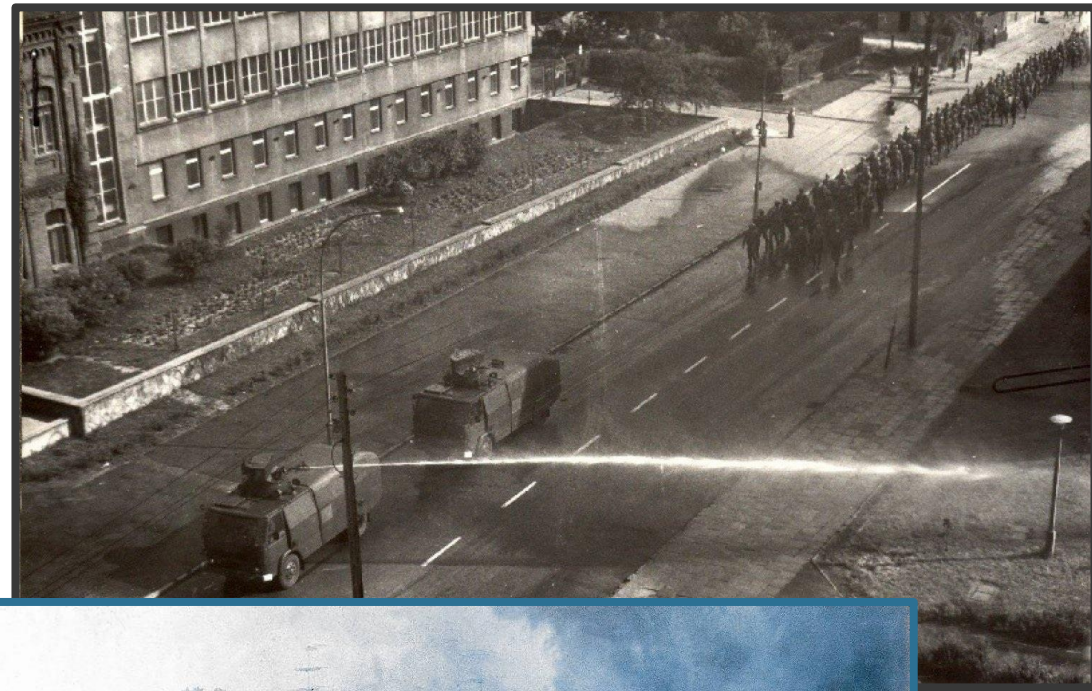
Z okazji 100-lecia nadania Gdyni praw miejskich Senat ustanowił rok **2026 Rokiem Miasta Gdyni**.

Senatorowie chcą w ten sposób docenić *„ogromną rolę i kluczowe znaczenie miasta w rozwoju gospodarczym naszej ojczyzny oraz w przemianach ustrojowych”*. W uchwale przypomniano historię tego niezwykłego miasta, *„symbolu dynamicznego rozwoju gospodarczego i nowoczesności w polskiej historii”*, od czasu jego budowy i uzyskania praw miejskich w 1926 r., przez okres rozkwitu w latach 30. XX w., tragedię II wojny światowej, wydarzenia Grudnia '70, aż po współczesność.

„Niech rok 2026 będzie czasem przypomnienia wyjątkowej historii Gdyni, która powstała w wyniku urzeczywistnienia wizjonerskich planów budowniczych II Rzeczypospolitej wybudowania nowego miasta nad morzem, czasem przybliżenia losów Kaszubów, którym przyszło współdzielić ziemię ojców z rodakami napływającymi z różnych zakątków kraju, oraz czasem tworzenia impulsu do dalszego kreatywnego rozwoju, z poszanowaniem dotychczasowych osiągnięć i tradycji”.

Czerwiec 1976

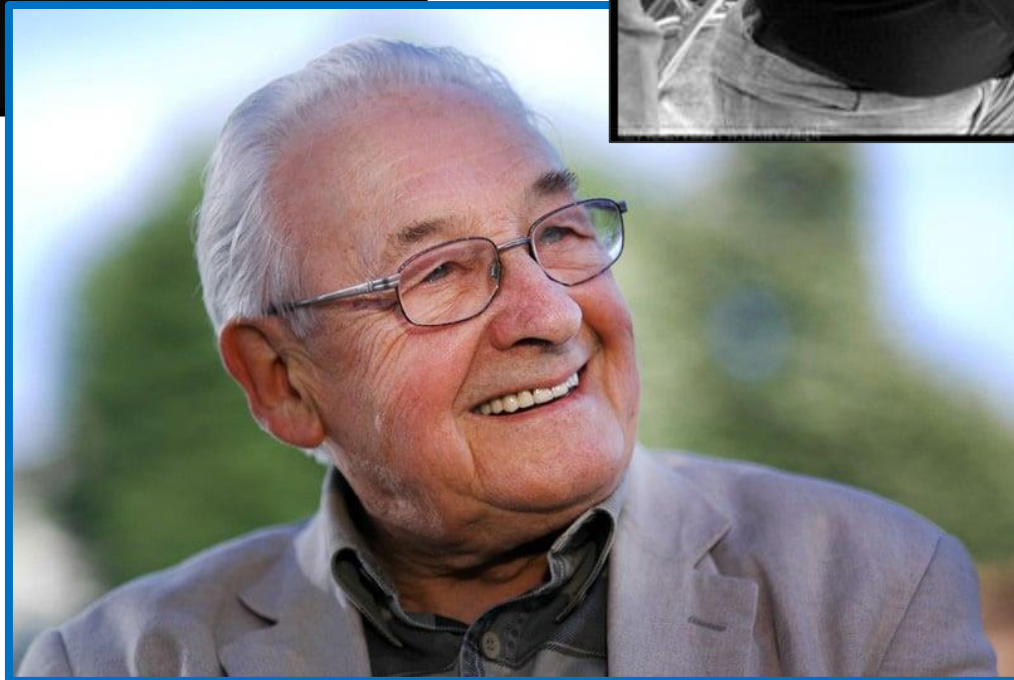

Robotnicze Protesty

W 50. rocznicę wydarzeń z 25 czerwca 1976 r. w Radomiu, Ursusie i Płocku, rok 2026 będzie obchodzony jako **Rok Robotniczych Protestów Czerwca 1976**. Przypominając tamte wydarzenia, podkreślono, że największym dramatem, przy brutalnym spacyfikowaniu manifestujących, nie było użycie milicyjnych pałek, petard gazowych, czy armatek wodnych, a fakt, że *„brat wystąpił przeciwko bratu”*. Represje najmocniej dotknęły Radom, który do dziś musi mierzyć się z konsekwencjami decyzji podjętych w 1976 r. Po protestach zatrzymano ponad 900 osób. Większość z nich straciła pracę, doświadczyła tortur, w tym osławionych „ścieżek zdrowia”, a także była więziona. *„Naszym obowiązkiem jest przekazanie kolejnym pokoleniom prawdy historycznej o tamtych wydarzeniach. Totalitarna władza przez lata czyniła wszystko, aby umniejszyć ich znaczenie, a bohaterów przedstawić jako bandytów i chuliganów”*. Uchwała Senatu ma szczególne znaczenie w przywracaniu należnego miejsca wydarzeniom Czerwca 1976, a jednocześnie zauważa *„piękno tamtych dni, które podkreśla rodząca się wtedy solidarność pomiędzy różnymi grupami społecznymi w dążeniu do ludzkiej godności i pełni wolności”*. Po wydarzeniach czerwcowych powstał **Komitet Obrony Robotników**, a w 1977 r. – **Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela**. W uchwale Senat składa hołd wszystkim ofiarom represji, ich rodzinom oraz każdemu, kto z odwagą i wiarą w niepodległą Polskę brał udział w manifestacjach w całym kraju. *„Wyrażamy wdzięczność wszystkim, którzy nieśli pomoc ludziom skrzywdzonym. Nauka płynąca z ofiary poniesionej przez polskich robotników protestujących w czerwcu 1976 r. nakazuje nam zachowanie szczególnej troski o sprawiedliwość społeczną, naukę patriotyzmu i umiłowanie wolności”*.

Andrzej

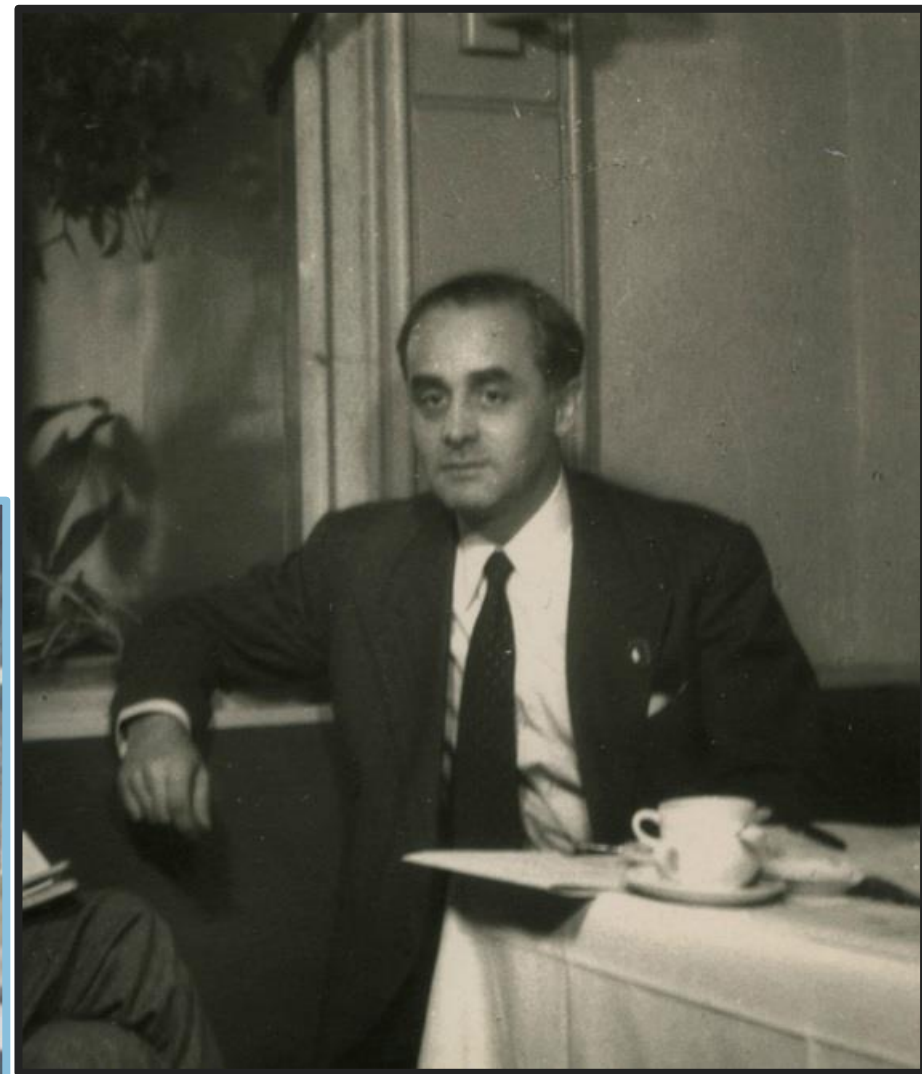

Wajda

W uznaniu twórczości i dokonań jednego z najwybitniejszych polskich reżyserów, współtwórcy polskiej szkoły filmowej oraz kina moralnego niepokoju, które zdefiniowały polską pamięć historyczną i współczesną tożsamość kulturową, artysty zajmującego się też reżyserią teatralną, szczególnie związanego z krakowskim Teatrem Starym i warszawskim Teatrem Powszechnym uznano, że rok 2026 będzie Rokiem **Andrzeja Wajdy**. Jak podkreślono, dzieła autora „*Popiołu i diamentu*” skalą artystycznych dokonań i jakością obywatelskiej postawy plasują go wśród najwybitniejszych twórców kultury polskiej XX i początków XXI w. Swą twórczością zbudował pomost pomiędzy „*polskim czasem przeszłym*” a **teraźniejszością i przyszłością**. Zarówno osobiście, jak i przez swoje dzieła, Andrzej Wajda stał się ambasadorem Polski i polskiej kultury w świecie. Jego filmy weszły do kanonu arcydzieł światowego kina i stanowią bezcenny polski depozyt w archiwach dziesiątej muzy. Jako mistrz i mentor uformował całe generacje ludzi, którzy z jego praktyki artystycznej i postawy wobec świata czerpali wzorce i twórcze inspiracje. Przypomniano też inne dokonania Andrzeja Wajdy, jak na przykład powstanie **Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha”**. Podkreślono również, że jako senator I kadencji w działaniach społecznych, politycznych i obywatelskich przekuwał w praktykę to, co postulował swoją sztuką – **odpowiedzialność za Polskę, za miejsce i czas, w których żył**.

Jerzey
Giedroyć

Ustanawiając rok 2026 **Rokiem Jerzego Giedroycia**, Senat oddaje hołd jednemu z najważniejszych myślicieli politycznych XX w. Obchody Roku będą okazją do przypomnienia tego, że Giedroyc całe swoje życie poświęcił sprawie niepodległości Polski – Polski tolerancyjnej i nowoczesnej, ale też szanującej własne tradycje narodowe. *„Dziedzictwo Jerzego Giedroycia trwa w pamięci kolejnych pokoleń, a idee promowane przez niego są nadal inspiracją dla współczesnych intelektualistów twórców”*. Jako założyciel i redaktor naczelny paryskiej „*Kultury*” oraz wieloletni współpracownik wielu polskich i międzynarodowych instytucji Giedroyc przyczynił się do kształtowania polskiej myśli politycznej oraz promowania idei wolnościowych i demokratycznych w kraju i na świecie. W 2026 r. przypada 80. rocznica założenia przez niego wydawnictwa „*Instytut Literacki*” w Rzymie, które było ważnym ośrodkiem życia intelektualnego i kulturalnego Polonii oraz miejscem publikacji wielu istotnych dzieł literackich i naukowych. Z kolei 20 czerwca 1947 r. ukazał się pierwszy numer „*Kultury*”, jednego z najważniejszych czasopism polskiej emigracji, którego założycielem też był Giedroyc. Celem „*Kultury*” było nie tylko dokumentowanie rzeczywistości politycznej, lecz także kształtowanie opinii publicznej oraz promowanie pluralizmu i tolerancji. Jerzy Giedroyc i jego współpracownicy propagowali koncepcję „*Polski w Europie*”, podkreślając znaczenie współpracy z sąsiadami, w tym z wolnymi Ukrainą, Litwą i Białorusią. W ten sposób „*Kultura*” stawała się głosem w sprawie przyszłości Polski i jej miejsca w Europie.

Błogosławiona Matka Elżbieta Róża Czacka

Rok 2026 uchwalono **Rokiem Błogosławionej Matki Elżbiety Róży Czackiej – prekursorki polskiej tyflogologii**. Przypomniano dokonania tej niewidomej Matki niewidomych. Była m.in. założycielką Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Służebnic Krzyża, powołanych **do służby osobom ociemniałym** i do wynagradzania Bogu za duchową ślepotę ludzi, oraz **krzewicielką polskiej tyflogologii – nauki o niewidomych**.

Jest błogosławioną Kościoła katolickiego, beatyfikowaną 12 września 2021 r. *„Całe życie Matki Czackiej to służba”*. W 1910 r. z własnych funduszy założyła schronisko dla niewidomych w Warszawie, przekształcone następnie w **Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi**. Jako pierwsza w Polsce rozpoczęła opracowywanie i wprowadzanie zakrojonej na szeroką skalę systemowej opieki nad niewidomymi. Założyła szkołę powszechną, ochronkę, bibliotekę i dom opieki dla starszych ociemniałych kobiet. Prowadziła też warsztaty umożliwiające osobom ociemniałym zdobywanie praktycznych umiejętności, w tym warsztaty zawodowe dla ociemniałych mężczyzn. **W podwarszawskich Laskach stworzyła ośrodek pomocy ociemniałym**. W uznaniu wybitnych zasług dla osób niewidomych prezydent Stanisław Wojciechowski odznaczył Matkę Czacką **Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski**, prezydent Ignacy Mościcki wręczył jej **Złoty Krzyż Zasługi**, a prezydent Lech Kaczyński pośmiertnie odznaczył **Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski**.